

Kärlek som motstånd

Zomia

2017-12-13

Anarchist Archive

anarchist-archive@riseup.net · anarchist-archive.org

Emma Goldman lärde oss att dansen är en viktig del av revolutionen, och den feministiska rörelsen har lärt oss att det personliga är politiskt. Att tänka att kärlek tillhör någon privat, apolitisk sfär där alla bara gör som de känner är alldeles för tunt (och liberalt) för att utgöra en anarkistisk analys. Kärlek har inte bara med motståndet att göra, kärlek *kan*, om det vill sig väl, **vara** motstånd.

Att anarkister ofta förkastat äktenskapet som institution är inte så konstigt. Äktenskapet handlar om att staten och/eller samhället privilegierar vissa samlevnadsformer framför andra, traditionellt i väst en heterosexuell, patriarkal, sexuell, tvåsam och idealt sett livslång relation. Att manlig överhöghet och livslånga löften inte är så frihetligt är kanske uppenbart. Om en relation eller ett sammanhang inte har någon rimlig utväg, om ett nej är uteslutet, då står dörren öppen för förtryck och bundenhet. Och i en lång ”romantisk” relation mellan en man och en kvinna i ett patriarkalt och könsdualistiskt samhälle är förstas risken stor även om en sådan utväg finns att mannen blir dominerande.

Men även om äktenskapet blir mer open-ended och öppnas bortom könsdualism och tvåsamhet finns det inga anarkistiska skäl till att just romantiska eller sexuella relationer ska premieras i ett samhälle. Andra samlevnadsformer och relationer som vänskap, kollektivboende, frihetliga gemenskaper, aktivistgrupper och kamratskap i kampen kan vara minst lika viktiga, även när de inte involverar sex eller förälskelse.

Samtidigt, tänker jag, betyder inte kritiken av äktenskapet att alternativet enbart är att kasta sig ut i ett spontant, strukturlöst flöde av tillfälliga möten. Den tidiga kapitalismen var viktig för att skapa kärnfamiljen. Den lilla enheten skulle avskiljas från släkt, storfamilj och lokal förankring och bli mobil, alltid tillgänglig för kapitalets behov av arbetskraft. I sen-kapitalismen har detta gått ännu längre. Människor ska bli som små lättmanipulerade och lättpunkterade heliumballonger, helst med så lite förankring, övertygelse och långsiktigt engagemang som möjligt. Sådant kan nämligen tänkas konkurrera med arbetsköparnas eller statens behov och intressen. Allting ska varufieras och bli en del av den kapitalistiska logiken, ända ned till hur vi behandlar varandra. Till sist blir vi inte personer inbäddade i relationer till en omgivande miljö, djur och andra människor, utan utbytbara varor på en marknad. Alltid kan det tänkas finnas ett bättre kap där ute någonstans.

Kärleken, både den romantiska/sexuella och den som finns i andra relationer, behöver därför ha en antikapitalistisk dimension. Kärlek kan inte köpas, och det är rimligt om antikapitalister söker behandla varandra, både som individer och som gemenskaper, på ett annat sätt än varor och arbetare behandlas på marknaden. Den som är förälder, eller som har (eller haft) föräldrar eller syskon, vet detta. Relationer och kärlek förutsätter ett visst mått av långsiktighet, engagemang och viljestyrda vanor även då inte känslorna är på topp.

Kapitalistisk och liberal ”frihet” innefattar en marknadslogik där det å ena sidan som konsument handlar mycket om ”val” och att bejaka sina lustar och impulser

till nya fynd och investeringar. Å andra sidan ska en i positionen som arbetare offra sig själv, lyda och vara tillgänglig för arbetsköparens och marknadens önsknings. I ingen av dessa roller handlar det om att respekteras som en genuin person i ett jämlikt sammanhang med riktiga behov och viktiga relationer till andra människor och miljöer.

Kärlek och självvalda relationer är en av de zoner som i viss mån fortfarande står utanför den kapitalistiska logiken. Låt oss inte bara kämpa för att det ska förbli så, utan också vidga, stärka och sprida dessa zoner som en del i underminerandet av den kapitalistiska, könsdualistiska, patriarkala och statscentrerade ordningen.